

4. Schmidt-Kessel M. Privatrecht für die digital Welt / M. Schmidt-Kessel // Zeitschrift für Gemeinschaftsprivatright. European Community Private Law Review. Revue de droit privé communautaire. – 2015. – № 4. – S. 157.
5. Teresa Rodriguez de las Heras Ballell. Refusal to deal, abuse of right and competition law in electronic markets and digital communities / Teresa Rodriguez de las Heras Ballell // European review of private law. – 2014. – № 5.- Vol.22. – P.685-702.
6. Makiyama H.L., Legrain Ph. How to fix the flaws in the EU's Digital Single Market / H.L.Makiyama, Ph.Legrain. – January 2017. – 51 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://g8fip1kplyr33r3krz5b97d1.wpengine.netdna-cdn.com/wp-content/uploads/2017/01/OPEN_Report_DRAFT_DSM_analysis.pdf
7. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European economic and social committee and the Committee of the regions «Online Platforms and the Digital Single Market Opportunities and Challenges for Europe» COM(2016) 288, 25 May 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016DC0288>
8. Research group on the Law of Digital Services. Discussion draft of a Directive on online intermediary platforms // Journal of European Consumer and Market Law. – 2016. – № 4. – Vol.5. – P.164-169.

Стахира Г. М.

аспірант 1 року навчання, ЮФ ТНЕУ

Науковий керівник: д.ю.н., доцент,

завідувач кафедри цивільного права і

процесу ЮФ ТНЕУ, Калаур Іван Романович

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ ОБІГ ЦИФРОВОГО КОНТЕНТУ ЗА ПОСЕРЕДНИЦТВОМ ОН-ЛАЙН ПЛАТФОРМ

В умовах розвитку сучасних інформаційних технологій, мережа Інтернет стає типовим ринком, де користувачі здійснюють операції пов'язані із обігом товарами, що набули форми цифрового контенту. При цьому цифровим контентом вважають дані, що передаються у цифровому форматі он-лайн або через будь-які носії, такі як компакт диск чи відео диск, чи за допомогою інших мережевих сервісів, що сприяють отриманню цифрового контенту споживачем [2]. Типовим прикладом товарів, що, змінюючи свою речову форму, стають предметом обігу у формі цифрового контенту є електронні книги, музика, фільми, відеоігри, завантажені покупцем із мережі. Цікавим є те, що цифровий контент не має фактично вираженої речової форми, тобто не є предметом матеріального світу, а його обіг у мережі відбувається здебільшого за посередництвом он-лайн платформ. Саме на такій платформі оферта продавця акцептується і укладається договір поставки цифрового контенту.

На сьогодні вітчизняне законодавство не містить спеціальних норм, котрі б регулювали цивільно-правовий обіг цифрового контенту, як і не містить самої дефініції цифрового контенту. Натомість, Європейський

законодавець приділяє особливу увагу питанням розробки та впровадження уніфікованого законодавчого регулювання обігу цифрового контенту. Про це свідчать численні напрацювання в цій сфері, серед яких як і доктринальні дослідження даного питання, так і прийняття 9 грудня 2015 року Європейською комісією проекту Директиви 2015/0287 про деякі аспекти, що стосуються договору поставки цифрового контенту. Положення проекту директиви застосовуються до цивільно-правових відносин між постачальником цифрового контенту і споживачем, та визначають особливості укладення, зміни, розірвання договору поставки цифрового контенту, а також встановлюють спеціальні підстави відповідальності постачальника за договором [1]. Даний нормативний акт також міститься уніфіковане для усіх держав-членів Європейського Союзу поняття цифрового контенту. Так, відповідно до ст.2 цифровим контентом є: а) дані, що отримуються та надаються у цифровій формі, зокрема відео- та аудіо-додатки, цифрові ігри та інше програмне забезпечення; б) послуга, що уможливорює створення, оброблення та зберігання в цифровому форматі даних, наданих споживачем; в) послуга, що дозволяє поширювати, або у будь-який спосіб використовувати цифрові дані, отримані від інших користувачів такої послуги [1].

Європейський законодавець також чітко встановлює механізм обігу цифрового контенту. Проект Директиви 2015/0287 визначає, що з метою виконання договору поставки цифрового контенту постачальник зобов'язується надати цифровий контент безпосередньо споживачу або третій особі (оператору он-лайн платформи), обраній споживачем для отримання доступу до цифрового контенту [1]. Таким чином, даний механізм зумовлює існування тріади договірних відносин між постачальником цифрового контенту та споживачем, постачальником та оператором он-лайн платформи, а також між споживачем та оператором он-лайн платформи.

З наведеного випливає, що цивільно-правовий обіг цифрового контенту здійснюється за посередництвом он-лайн платформ. На сьогоднішній день у правовій доктрині держав-членів Європейського Союзу розроблено проект Директиви про посередницькі он-лайн платформи, положення якої регулюють правовідносини пов'язані із укладенням договорів між постачальником та клієнтом за допомогою посередницької он-лайн платформи. Під посередницькою он-лайн платформою у проекті Директиви розуміється інформаційний соціальний сервіс, доступ до якого здійснюється за допомогою мережі Інтернет або аналогічних цифрових засобів, що надає можливість клієнтам укладати договори з постачальниками товарів, послуг чи цифрового контенту. Це не включає послуги, які лише ідентифікують відповідних постачальників та скеровують клієнтів до веб-сайтів цих постачальників або умов договору. За посередництвом он-лайн платформи укладаються договори між постачальником та клієнтом, за якими постачальник зобов'язується поставити товари або послуги або цифровий контент клієнту, а клієнт зобов'язується сплатити певну грошову суму або виконати будь-яке інше зустрічне зобов'язання, включаючи надання персональних даних [3].

Споживачі, що мають намір придбати цифровий контент можуть обрати один із безлічі наявних на ринку способів отримання такого контенту. Серед найпопулярніших – завантаження цифрового контенту на персональний пристрій споживача, доступ до цифрового контенту на вимогу споживача у

он-лайн форматі, доступ до інформації, що надається у режимі он-лайн потоку (*streaming*), веб-кастингу, отримання телекомунікаційного сигналу на пристрій, що має IP-адресу, підписка на електронне періодичне видання газет чи журналів, електронних книг, соціальних бродкастів, синхронізування та зберігання інформації у ресурсі «хмара» та інше [5].

Договір поставки цифрового контенту належить до двохсторонніх та відплатних договорів. Відповідно до погоджених договірних умов зустрічним обов'язком споживача може виступати як оплата, що справляється за завантаження цифрового контенту, за зберігання даних (включно із можливістю встановлення періодичної, доприкладу, помісячної, плати), за забезпечення доступу до цифрового контенту у формі он-лайн, та передання власних персональних даних шляхом реєстрації на он-лайн платформі [3; 4]. Ці дані постачальник або оператор он-лайн платформи в подальшому може використати з метою підбору та формування певної категорії реклами, що буде доступна споживачу під час використання ним он-лайн платформи, або буде розсилатись на його електронну пошту [4].

Механізм обігу цифрового контенту за посередництвом он-лайн платформ проявляється у наступному. Постачальник, що виступає фізичною чи юридичною особою, і має намір використовувати посередницьку он-лайн платформу укладає договір із оператором платформи, предметом якого є оферта збуту цифрового контенту, що розміщується на даній он-лайн платформі. У свою чергу споживач, що має намір отримати доступ до цифрового контенту, теж укладає договір із посередником – он-лайн платформою, в особі її оператора [3]. Такий вид договорів у переважній більшості укладаються у формі безумовного акцепту умов договору клієнтом, шляхом натиску кнопки «я погоджуюсь» під умовами договору, що надаються оператором он-лайн платформи.

Важливим є те, що перед укладенням договору між постачальником та клієнтом на оператора платформи покладається обов'язок надати сторонам інформацію про те, що вони вступають у договірні відносини одне з одним, а не з оператором платформи. Також оператор платформи зобов'язаний проінформувати клієнта про те, що постачальник, котрий офертує свої послуги за посередництвом он-лайн платформ виступає суб'єктом підприємницької діяльності. У випадку надання вищенаведеної інформації, оператор платформи звільняється від відповідальності за невиконання чи неналежне виконання договору між постачальником та клієнтом [3].

Отже, ринок на якому здійснюються операції пов'язані із цивільно-правовим обігом цифрового контенту набуває глобальних масштабів і потребує встановлення чіткого нормативно-правового регулювання. Так як спеціальні норми, що регулюють правовідносини пов'язані із обігом цифрового контенту відсутні, вітчизняному законодавцю варто переймати досвід регулювання даних правовідносин у інших держав та запровадити національний правовий масив у цій сфері. Особливу увагу дослідженню та впровадженню спеціальної уніфікованої нормативно-правової бази, що регулює відносини пов'язані з обігом цифрового контенту приділяє законодавець Європейського Союзу. Європейською комісією розроблено та подано для затвердження до Європейського парламенту проект Директиви №2015/0287 про деякі аспекти, що стосуються договору поставки цифрового контенту. Стосовно договорів, що укладаються за посередництвом он-лайн платформ, то нормативно-правова база Європейського Союзу перебуває в

процесі доктринального опрацювання. На сьогоднішній день лише науковою спільнотою розроблено проект Директиви про посередницькі он-лайн платформи, положення якої визначають як основи функціонування самої платформи, так і основні права, обов'язки та відповідальність суб'єктів, які використовують таку платформу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Proposal for a Directive of the European Parliament and the council on certain aspects concerning contracts for the supply of digital content // The data base of legislation of the European Union [Electronic source]. – Regime of access: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2015/EN/1-2015-634-EN-F1-1.PDF>
2. Digital content services for consumers: Assessment of problems experienced by consumers (Lot 1), Report 4: Final report. London: Europe Economics. [Electronic source]. – Regime of access: http://ec.europa.eu/justice/consumer-marketing/files/empirical_report_final_-_2011-06-15.pdf
3. Discussion Draft of a Directive on Online Intermediary Platforms // EuCML Journal of European Consumer and Market Law. – 2016. - №6. – P.166-169.
4. Final report Comparative analysis, Law & Economics analysis, assessment and development of recommendations for possible future rules on digital content contracts [Electronic source]. – Regime of access: http://ec.europa.eu/justice/consumer-marketing/files/legal_report_final_30_august_2011.pdf
5. Helberger N., Loos M. B. M , Guibault Lucie, Chantal Mak, Lodewijk Pessers. Digital Content Contracts for consumers [Electronic source]. – Regime of access: https://www.ivir.nl/publicaties/download/Journal_of_Consumer_policy_2012.pdf